

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 30 stycznia 2019 r.

Pozycja 23

POSTANOWIENIE z dnia 15 listopada 2018 r. Sygn. akt Ts 152/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska – przewodniczący i sprawozdawca
Leon Kieres
Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej O.K.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 sierpnia 2017 r. (data nadania), O.K. (dalej: skarżąca) wystąpiła o zbadanie zgodności art. 9 ust. 2a i 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: u.p.w. KRS) z art. 31 ust. 3 oraz art. 64 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 17 lipca 2018 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi skarżącej 23 lipca 2018 r.

Na to postanowienie skarżąca – pismem z 30 lipca 2018 r. – wniosła zażalenie, domagając się nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w zw. z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W postanowieniu o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu Trybunał stwierdził, że nie spełnia ona wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, zgodnie z którym skargę konstytucyjną może wnieść każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone przez zakwestionowaną normę prawną. Trybunał stwierdził, że przedmiot postępowania, w ramach którego wniesiono badaną skargę, nie dotyczył podmiotowych, konstytucyjnych praw skarżącej, a co najwyżej uczestnika postępowania – Drukarni Katolickiej S.A. w likwidacji (dalej: spółka). W ocenie Trybunału, skarżąca nie była ani stroną, ani uczestnikiem tego postępowania, więc podstawowa przesłanka podmiotowa warunkująca dopuszczalność wniesienia skargi konstytucyjnej nie została spełniona.

3. Trybunał stwierdził, że zarzuty podniesione przez skarżącą w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3.1. Skarżąca zarzuciła Trybunałowi błędne przyjęcie jakoby orzeczeniem, którym ostatecznie orzeczono o jej konstytucyjnych wolnościach lub prawach było postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lipca 2016 r. (sygn. [...]; dalej: postępowanie o przerejestrowanie), nie zaś postanowienie Sądu Okręgowego z 26 kwietnia 2017 r. (sygn. [...]; dalej: postanowienie Sądu Okręgowego).

Zarzut ten jest pozbawiony podstaw z następujących powodów.

Po pierwsze, w zaskarżonym postanowieniu Trybunał wyjaśnił, że jako orzeczenie ostateczne skarżąca wskazała postanowienie Sądu Okręgowego. Przed wydaniem tego postanowienia Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie do czasu zakończenia odrębnego postępowania (o przerejestrowanie), którego wynik miał mieć bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Postępowanie o przerejestrowanie zakończyło się postanowieniem Sądu Najwyższego, w którym wyjaśniono, że z mocy prawa spółka utraciła byt prawny. Wobec utraty zdolności sądowej uczestnika postępowania (spółki), Sąd Okręgowy sprawę umorzył.

Trybunał nie stwierdził, że w postępowaniu, w ramach którego wniesiono badaną skargę, to postanowienie Sądu Najwyższego, a nie Sądu Okręgowego było orzeczeniem ostatecznym.

Po drugie, postępowanie objęte badaną skargą konstytucyjną, zakończone postanowieniem Sądu Okręgowego, zainicjowane zostało wnioskiem Centrum Onkologii [...] z siedzibą w P. (dalej: wnioskodawca) o wezwanie spółki do usunięcia naruszenia prawa przez: dostosowanie brzmienia statutu do wymogów kodeksu spółek handlowych oraz podwyższenie kapitału zakładowego spółki, a w przypadku niewykonania tego wezwania – o rozwiązanie spółki.

Skarżąca nie była ani stroną, ani uczestnikiem tego postępowania. Występowała w imieniu spółki, lecz – jak stwierdzono w postanowieniu Sądu Najwyższego, którym Sąd Okręgowy był związany – nie można jej było uznać za akcjonariusza spółki ani za osobę uprawnioną do jej reprezentowania.

Trybunał przypomina, że jednym z podstawowych wymogów nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest spełnienie tzw. warunku tożsamości podmiotowej. Warunek ten oznacza, że prawo wniesienia skargi konstytucyjnej przysługuje tylko temu podmiotowi, który uprawdopodobni, że jego określone konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone w sposób bezpośredni i osobisty – przez zakwestionowaną w skardze normę prawną – w postępowaniu zakończonym wydaniem orzeczenia posiadającego walor

ostateczności w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji. Jak podkreśla się w orzecznictwie Trybunału, naruszenie wolności i praw, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, powinno mieć charakter osobisty oraz bezpośredni (por. wyrok pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35, w tym zdanie odrębne). Naruszenie, które wskazała skarżąca, nie posiadało tych przymiotów, nie kształtowało bowiem w sposób osobisty i bezpośredni sytuacji prawnej skarżącej, a co najwyżej – w sposób pośredni. Postanowienie Sądu Okręgowego nie odnosi skutku prawnego wprost wobec skarżącej, lecz wobec wnioskodawcy i spółki (charakter bezpośredni). Nie odnosi się również do wolności lub praw albo obowiązków skarżącej, lecz wnioskodawcy i spółki (charakter osobisty). Dalsze implikacje, wynikające z określonego orzeczenia dla podmiotów innych niż strony czy uczestnicy postępowania – mają charakter pośredni.

Skarżąca nie przedstawiła argumentacji przemawiającej za odstąpieniem od tego poglądu. Należy przypomnieć, że Trybunał związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej (art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK) oraz utrwaloną w danym zakresie dotychczasową praktyką orzecniczą (wykładnia operatywna), tym bardziej jeśli określony pogląd prawny potwierdzony lub wyrażony został w wyroku wydanym w pełnym składzie.

Ponadto, argumentacja skarżącej jest tym bardziej nietrafna, że Sąd Najwyższy stwierdził, iż skarżącej nie można uznać za akcjonariusza spółki ani za osobę uprawnioną do jej reprezentowania. Z tego względu nie można wywodzić, że skutki postanowienia Sądu Okręgowego *a fortiori* w sposób bezpośredni i osobisty naruszają konstytucyjne prawo własności skarżącej (korporacyjne prawa majątkowe) z naruszeniem zasady proporcjonalności (art. 64 oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Z tych względów zarzuty skarżącej w tym zakresie nie podważają podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu.

3.2. Skarżąca wyjaśniła, że zaskarżone przepisy stanowiły podstawę wydania postanowienia Sądu Okręgowego.

Podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu nie było jednak to, że zakwestionowane w skardze normy prawne nie stanowiły podstawy wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie objętej badaną skargą. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie, ponieważ spółka *ex lege* utraciła byt prawny (m. in. z mocy art. 9 ust. 2a i 2b u.p.w. KRS). Wyjaśnił to także Sąd Najwyższy, stwierdzając jednocześnie, że skarżącej nie można było uznać za akcjonariusza spółki, ani osobę uprawnioną do jej reprezentowania. Wobec tego, argumentacja skarżącej jakoby artykuły 9 ust. 2a i 2b u.p.w. KRS stanowiły podstawę wydania postanowienia Sądu Okręgowego, nie podważa zasadności odmowy nadania skardze dalszego biegu, ponieważ odmowa ta nie była oparta na tym zarzucie.

3.3. Skarżąca wskazała na wagę problemu konstytucyjnego stanowiącego istotę wniesionej skargi, co przemawiać ma za koniecznością nadania jej dalszego biegu.

Trybunał przypomina jednak, że warunkiem merytorycznego rozpoznania zarzutu niezgodności kwestionowanej normy prawnej z określoną normą konstytucyjną jest nadanie skardze dalszego biegu (art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK). Bieg ten jest zaś nadawany, gdy skarga spełnia określone prawem wymagania i nie jest oczywiście bezzasadna.

Wobec tego, że – w zaskarżonym postanowieniu – Trybunał stwierdził, iż badana skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, a wniesione zażalenie nie podważyło tego ustalenia, postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca

2018 r. o odmowie nadania skardze dalszego biegu odpowiada prawu, a zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.